

Hårderups posten

Nr 44 — November 2014
40 kr.

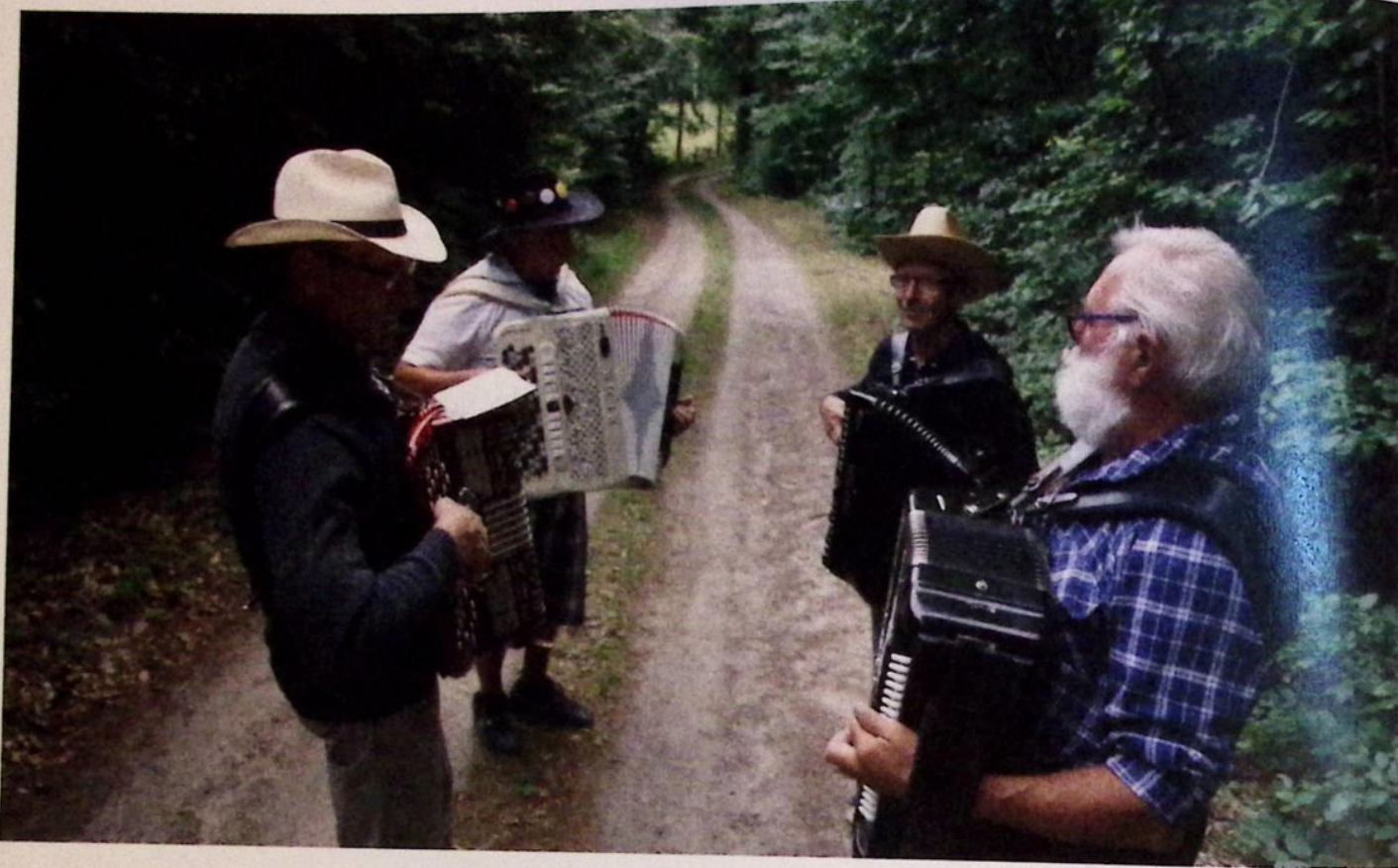

*Musikfesten i Hårderupshult, Hultivalen, firade i
år 10-årsjubileum med bl. a. färgsprakande
squaredansuppvisning.*

HULTIVALEN 10 ÅR

- Text Bertil Persson, Härderupshult Foto: Lovisa Nersing, Väggarp, Caj-Sune Lagnebo, Ystad,
Bertil Persson, Härderupshult. -

Fast egentligen började musikfesten redan 2003 i Puus. Den anordnades för att hylla minnet av fiolspelemannen Anders Persson i Puus. Musikfesten var i trädgården vid hans hem i Puus. Denna musikfest gav mersmak, men av praktiska skäl flyttades den året efter till dansplatsen i Härderupshult. Och, hade jag tänkt säga, därmed till ett mera centralt läge.

Paul Andersson och Håkan Nordström döpte snart om musikfesten till Hultivalen och så fick det bli. Årligen brukar runt hundra artister medverka med sång, musik, dans eller teater. Årets Hultival hade ett enastående program och publiken var nog rekordstor just när det var dags, att för första gången i Hultet, dela ut medalj och diplom till Årets Skump, Lars Olsson, som själv sen begynnelsen varit en flitig besökare i Hultet. En bild på statyn Ljusets Bonde i naturlig storlek hade skänkts till evenemanget av Färs Härads Gille, dvs vår lokalavdelning av Hushållningssällskapet.

Bland artisterna på Hultivalen finns både trogna medverkande och samtidigt ett visst utbyte, så att där kommer alltid några nya förmågor fram, plus

de som medverkar lite då och då. De två senaste åren har vi också haft en mycket uppskattad barn-teater.

Det är Föreningen Skumpen som är arrangör med hjälp av Ö.Sallerups Kulturhus, som sköter serveringen.

Det är många som, på olika sätt, har varit med i arbetet med de praktiska förberedelserna. I år var det som vanligt framförallt Inge och Oskar Andersson, men även Monica Rörstam, Klas Persson, Ingrid Andersson/Åkerblom, undertecknad samt ett speciellt tack till Ulf Jönsson, i Squaredanslaget, som såg till att där för första gång var 3-fas-ström ända fram till scenerna. Christer Sjölin ställer alltid en stor balvagn till förfogande och på den bygger vi scen 2.

Stort Tack också till Gertrud och Kjell, som ställer marken till förfogande, till Rebecca och Andreas för parkeringsplats och Carina för tillgång till elektricitet.

För ljudet svarade Göran Lassing, Nils-Ove Persson, Daniel Persson och Paul Andersson.

Följande medverkade i år med sång, musik, dans och teater:

Nils-Ove och Kjell-Åke Persson. Dragspel.

Pentti Nilsson. Dragspel.

Hasse Andersson, Sven Ulatofta och Nils-Ove Persson. Gitarr, dragspel, sång.

Frostingar och Färsingar Folkdanslag:
Johanna Martinsson, Anna-Carin Svensson, Göte och Birgit Andersson, Leif och Berit Palmqvist, John-Inge och Christina Lengbrant, Ewa Johansson, Tommy Arvidsson, Per Håkansson, Bengt Nilsson, Vivian Karlsson, Elisabeth Widh, Kristina Lindgren, på dragspel och fiol Eva Blad och Ingrid Olsson.

Odin Wernersson och Christina von Mentzer. Saxofon och piano.

Seniorkören Vollsjö:
Carla Åkerblom, Malte Nilsson, Ann-Marie Hansson, Vivi-Anne Nilsson, Rut Persson, Lillemor Ekberg, Inger Persson, Margit Friberg, Gulli Lindvall, Bengt Ohlsson, Doris Ivarsson och spelemännen Ove Andersson och Stig Friberg.

Ingela Bertilsson, Artur Holmer och Ove Andersson. Fiol och dragspel.

Birgitta och Emil Åkerblom och Sven Ulatofta. Trumpet.

Gripen Squaredancers, Staffanstorps m.fl. klubbar: Caller: Peter Johansson.
Dansare: Roland och Mona Wester, Bengt Olofsson, Inga-Lill Bengtsson, Johan och Heidi Andersen, Björn Hammer, Carna Eliasson, Gits Nilsson, Gustav Johansson, Natalie och Björn Strandh, Ulf Jönsson, Alf Gustafsson, Ann-Charlotte Wiberg, Karin och Börje Persson, Annika och Sven-Olle Svensson, Monika och Börje Kuylenstierna, Lars-Göran Persson, Ursula Gudmundsson, Mats Pålsson, Anton Magnusson, Jenny Holmberg och Carina Holmberg.

Ingemar Oscarsson och Sigun Rix. Sång och gitarr.

Jonna Johansson och Elin Bengtsson. Sång och gitarr.

Popul Wuh:
Marcello Torrez, Roberto Heredia, Jose Ferrer och Juan Casanella.
Sydamerikansk musik.

Player Ice:
David Junker, Paul Andersson, Malena Persson, Anna Theodorsson och Henrik Andersson.
Rockmusik.

Birgitta Svensson, Pernilla Svensson och Emilia, Ellinor och Matilda Andreasson. Sång och synt.

Bengt och Marie Ingvarsson. Dragspel och sång.

Henry Ekelund och Kerstin Ekström. Sång och gitarr.

Susanne Ruijsenaars och Daniel Persson. Sång och gitarr.

Vallarumsteatern:
Patrik Ask, Caroline Ekstrand och Lisa och Per Andersson. Barnteater.

Maj-Lis och Caj-Sune Lagnebo och Lennart Pettersson. Dansmusik.

Källarmästarna:
Susanne Lantz Svensson, May Serhan, Lars Eriksson, Nils-Olof Olsson, Bengt Andersson och Henrik Falkenberg. Dansmusik.

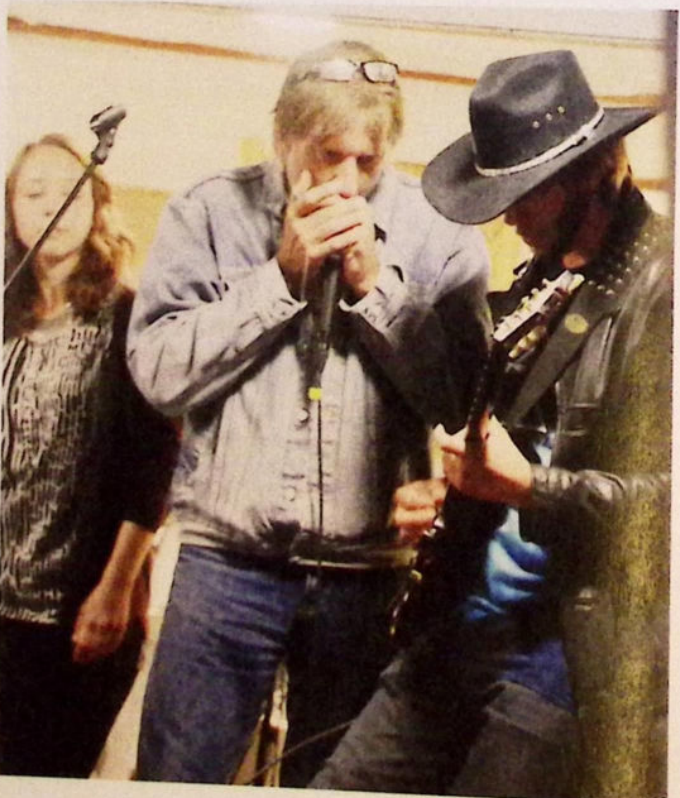
Himmelaged:
Nils-Ove Persson, Göran Lassing och Sven Ulatofta. Dansmusik.

Random Dice:
Anna-Maria och Lars Eklöv, Per Andersson och Patrik Ask. Visrock

Player Ice:
Se ovan. Plus Benny Nilsson på munspel

Helgonet:
Alex Lagerrot, Pontus Åkerblom, Daniel Persson, Oscar Andersson Sebastian Nygren och Martin Frick. Visrock

Nästa Hultival blir lördagen den 11 juli 2015. Välkomna då!

TACK TILL SKUMPENS DAGS ARRANGÖRER

Ett varmt tack till er som höll i festligheterna den 12 juli uppe i Hultet. När vi från Frenninge närmade oss Otto Svens ställe kunde vi inte tro våra ögon när vi såg att bilar var parkerade därifrån och så långt ögat nådde. Vilken uppslutning trots att det var semestertider. Trevligt och välordnat och kända ansikten – musik – matdoft – skratt.

Bertil Persson, för dagen skrudad i klädsam halmhatt, höll oss underrättade om vad som skulle hända och berättade väldigt trevligt bl.a. om Skumpen och kriterierna för att bli utvald mottagare av

den ärorika Skumpenmedaljen. Lars med sitt stora engagemang i församlingens kyrkor var en värdig mottagare av medaljen.

En eloge till Bertil för hans idoga arbete med att hålla Härderupsandan brinnande. Jag vill även framföra min uppskattning av det välordnade "toalettrummet". Men naturligtvis tack till alla medhjälpare som finns, för "hultasammankomsterna" kräver självklart mycket arbete och tid av såväl kvinnor som män.

Marianne Olsson Friberg, Löddeköpinge

NY GENERATION PÅ SKUMPARPS SLÄKTGÅRD

- Av Bertil Persson, Hårderupshult -

Hanna och Andreas är i full färd med att totalrenovera den gamla släktgårdens boningslänga i Skumparp.

Här ska nu bl.a. bli golvvärme och husets ursprungliga fasad ska till stor del återskapas.

Andreas farmor och farfar, Annie och Yngve ägde gården förut.

Yngve, som var en driven släktforskare, har forskat fram att gården varit i släktens ägo i 300 år! Dock inte i rakt nedstigande led, men ändå.

Lycka till!

Bertil

STARRARPS BYALAG

Starrarps byalag har haft byastämman och majgille hos åldermansparet Janne och Inger Johansson.

Där bestämdes att busskuren tills vidare ska vara kvar och att julgranen på Åsnelyckan i år byts ut mot en ljusslinga i Tommy Kristianssons flaggstång. Denna ska invigas den 1 advent kl. 13 och alla hälsas välkomna dit då.

Janne Johansson och Johan Nybin fick förnyat förtroende som tränare och lagledare för brännbollslaget.

Till åldermanspar för 2015 valdes Johan Nybin och Therese Andersson.

KÄRA MOSTER!

- Av Berit Anderberg -

Riktigt övertygad är jag inte om, att Du hade godkänt publiceringen av detta mitt brev till Dig. Du sa, att man inte ska "roda i gammalt". Men jag försäkrar, att det som här avhandlas – förutom allmänt kontrollerbara fakta – enbart bygger på, vad Du själv sagt eller skrivit till mig.

Ditt första brev fick jag, när jag nyss hade lärt mig läsa. Omtänksamt skriver Du då på varannan rad med Din snirkliga men tydliga stil. Skulle jag ändå få problem, så föreslår du, att jag kan "sjunga" det och "göra rörelser till". Barn tilltalades av Din uppriktighet och kärva humor, och beröm från Dig togs på allvar, man visste det var ärligt menat. Hemma i byn hade du Dina små vapendragare. Lagnebos pågar och lille Inge försåg Dig troget med "korsordsgåtor".

Du föddes i Starrarp den 26.8 1893 som dotter till bagaremästare Nils Olander och Anna Nilsson och döptes till Agnes Aurora. Du kallades Agnes och stavade Ditt efternamn Ohlander. I familjen fanns redan en bror, Hilding, och 1895 fick Du en lillasyster, Anna Elvira. Det är svårt att veta, hur mycket Du mindes från Din tidiga barndom, men troligen kände Du av Din fars stora sorger.

Fem dagar efter Din systers födelse miste han sin hustru, och år 1897 dog hans son på sin sexårsdag. Du och Din syster växte sen upp under fars och mormors tukt och förmaningar. Om Din far skriver Du: "Visst var han kritisk och sträng, men Berit, jag vördar hans minne och känner djup tacksamhet för att vad han gav oss".

Skolgången lär inte ha berett några svårigheter. Dina rättskrivningsböcker är felfria, och ritböckerna avslöjar minutiös noggrannhet och talang. Hemma i bageriet lärde Du Tegnér's Fritjofs Saga utantill, och där grundlades väl också Ditt litterära intresse.

Din anteckningsbok innehåller avskrivna dikter, mestadels naturlyrik, och Du rekommenderar mig att läsa Anatole France, Remarque och Sigrid Siwertz. Biblioteken i Frenninge och Vollsjo hade en trogen kund i Dig.

I tjugooårsåldern gav Du Dig ut i världen. Du fungerade som sällskapsdam i en familj på Svart-sjölandet utanför Stockholm, lärde Dig sedan att ta hand om ett danskt hushåll hos en "matmor" i Köpenhamn mot en lön av 40 kronor per månad. Du var då förlovad med J: Chr. Lund, som innehade ett skrædderi i stan och som var en bekant till Din kusin Frans.

Agnes fästman Lund samt Frans Månsson t.v.

Ett vykort till Din syster Anna, avsänt 1922, berättar om en färd längs Langelinje på motorcykel. För säkerhets skull i sidovagnen. "Herrn körde enkom för min förnöjelse". Dessvärre krävde samme herre sin förnöjelse, han ville ha en modedocka att visa upp. Det passade Dig dåligt, Du slog upp förlovingen.

I Köpenhamn startar på allvar Din verksamhet som sömmerska. Du genomgick tillskärarkurs, sydde i hemmen och hade en stor kundkrets. En sådan fick Du också efter återkomsten till Starrarp. Så sent som i början av 1960-talet konstaterar Du, efter att på heder och samvete själv ha deklarerat, att din rörelse lönar sig bättre än nånsin. Särskilt under våren och inför stora helger var Du överhopad med arbete. Skolavslutningar, konfirmationer och bröllop krävde nya kreationer, femtioårskalas och en och annan begravning ökade på stressen.

Du kunde ha 17-18 beställningar före midsommar och ändå hade Du sagt nej till några. Dina verktyg var sax, nål och tråd och en gammal trampsymaskin. På ett kalas noterade Du 13 klänningar från den maskinen. Dina material var – utöver de mera vanliga – brokad, taft, moaré, tyll och silkessammet.

En av brudklänningarna beskriver Du så här: Isblått liv i moaré med invävda silvertrådar, kjolen i svart tyll och underkjolen av taft. Med tanke på efterfrågan och på Din omtalade perfektionism så är det inte att undra på, att Du många helgafnar fick sitta och sy klart till otåligt väntande kunder.

Helgerna använde Du annars till vila, till avkoppling med läsning, korsord och pusslande. Du tyckte om "tankearbete". Också trädgårdsarbete betraktade Du som rekreation. Du rensade ogräs, klippte häckar och gräsmatta, satte och grävde upp Dina rosenpantofflor och skördade äpplen.

Det gamla huset krävde tillsyn och omsorg. Murare, snickare och målare rubbade Dina invanda cirklar. För att hålla vinterkylan ute satte Du in innanfönster och bar korg efter korg med bränne upp på loftet. Den stora järnkaminen i "stuan" krävde mycket mat. Och pumpen måste Du då och då ge "lavemang", när den rackaren hade frusit.

Ditt sociala engagemang var djupt känt och Ditt nätverk stort. Empatin omfattade många, särskilt alla som drabbats av bränder, trafikolyckor och konkurser. Dina ekonomiska resurser använde Du till att försöka lindra nöd här hemma och ute i världen. Men även till att bjuda in släkt och vänner till gillen med spel och dans på Östraby Gästis. Att dansa hade roat Dig sen ungdomen. Du skriver, att då var den Din idol, som dansade bäst.

Trots att Du på grund av sjukdom strax före Ditt sjuttioårskalas inte själv längre vågade tillmötesgå de uppjudande, så skulle det dansas. Dina gäster skulle ju ha roligt.

Vänner hade Du i fjärran och nära. Brevkontakter uppehöll Du i många år med Köpenhamn och med en skolkamrat i Seattle, USA, och Du gick till Tilda i byn med en tårta, då hon fyllde åttiosju. Med vemod såg Du, hur deras led efter hand glesnade. "Sida vid sida falla de" (A. Halldén).

Inställningen till nya tiders liv och leverne var intresserad men kritisk. Nyfödda begåvades med nio kostymer, som alla snart var för små, ungdomen var ibland uppnosig och bortskämd och det var väl onödigt, att rika änkor fick änkepension. Medan radion alltid var till stor glädje för Dig, den bjöd på radioteater och referat från olympiska spelen, så var det inte tal om teve för din del. Ögonen skulle inte tåla tittandet, nabons fungerade inte och en annan innehavare ville sälja sin för en 50-lapp.

Du skaffade inte heller telefon. Du ville inte bli störd i arbetet, och eventuellt kunde också blixtar följa ledningarna och förvärpa Din skräck för åska. För övrigt hade Du heller inte mycket till övers för fotografers "blixtrande stup i ett".

Så småningom förändrades också Ditt Starrarp. Grannar försvann, skradderiet blev "suggeri" och till synes utan sentimentalitet lämnade Du barn-doms-hemmet, där Du bott större delen av Ditt liv, tog med Dig en Byrå och några tavlor och flyttade till Solkullen i Vollsjö.

Till Din stora glädje kunde Du sälja huset, det gamla bageriet, till grannens Inge. Nöje och förströelse fann Du fortfarande i att läsa, lösa korsord och pussla, och dessutom kom Du med i ett priffegang. Och Din egensinnighet hade Du kvar. Prästens påhälsning under julafton intresserade Dig inte. Julevangeliet hade Du hört förut, det kunde Du utantill, så Du stannade på rummet.

Efter hand svek dock hälsan, och den 10 augusti 1980 lämnade du oss.

Minnena betydde mycket för Dig. Om och om igen betonar Du det i Dina brev. I ett av dem får jag "en liten dansk läsövning":

"Minderna ser Du min Vaen aer vor dyreste skatt,
- De følger paa Vejen oss Selv i den dybeste Natt."

P.S.

Förvisso vet jag, att vi, Dina syskonbarn, aldrig sa Du till Dig. Men jag tror, att Du, praktisk som Du var, idag hade föreslagit det, eftersom som Du och Din syster, långt innan Rexed fick sin idé, sa Du till er stränge far.

D.S.

Din systerdotter Berit.

Utanför Starrarps Bageri.
Nils Olander,
Agnes Ohlander,
Anna Ohlander och
okänd dam i mitten.

Agnes Ohlander på ålderns höst.

Vivi-Anne visar sin ungdomsklänning,
sydd av Agnes.

NYTT HÄSTSTALL I BJÄLKHULT

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Häststallet är inte bara nybyggt, det är också en ny konstruktion. Det är monteringsfärdigt. Nåväl, helt nytt är det inte, det har funnits på marknaden ett tiotal år, men först i år når det våra bygder. Ett i Härderupshult och så detta i Bjälkhult.

Enligt företaget Uteboxen, som levererat stallet till Christian och Ylva, så är detta det första de byggt i U-form. Man kan montera ihop olika moduler efter

eget behov. När byggsatsen levereras ska naturligtvis betongplattan vara klar. Men sen går uppförandet snabbt, på några dagar.

Stallet i Bjälkhult är på 115 kvadratmeter och innehåller 5 hästboxar, spolspilta, foderutrymme och sadelkammare med isolering och värme. Byggnaden är luftig och varje häst har egen ingång.

Christian Svärd och Ylva Olsson poserar med en av de inneboende i stallet bakom. Längst t.v. står deras son David med kompisarna Hampus från granngården och Karl från Bjärsjölagård.

HVAD JAG MINNS AV MITT LIV

Boken "Hvad jag minns av mitt liv" har fått tillökning med "del 2". Det är egentligen ingen fortsättning, utan en komplettering av det jag inte fick med i förra boken.

Hälsningar Sven Ulatofa

FLER OSORTERADE HÅGKOMSTER

- Av Marianne Olsson Friberg, Löddeköpinge -

Skånska Dagbladet var den dagstidning som fanns i vårt hem åren 1938 – 2007. Mellersta Skåne, Ystads Allehanda och Aurora fanns också.

Mellerstan var den som fanns i de flesta hushållen. I Vollsjo fanns en lokalreporter, allmänt kallad "Reuter". Vid ett tillfälle mötte han en mera bemärkt Vollsjo på torget. Den mötande var mycket beskänkt och sa till Reuter "nu skriver du väl om att jag var full i tidningen i morgon" varpå Reuter svarar "nä, jag skriver bara om nyheter".

På den tiden skrevs bl.a. långa reportage om varenda begravning som gick av stapeln. Där stod vem som prestaverat, vem som hållit tal samt den gängse meningen "Bland kransarna märktes" varpå givarens namn gavs om det var en mera bemärkt sådan. Reuter fick betalt per rad, så givetvis var det lönande med långa utläggningar.

När jag gick efter Skånskan, som kom tre dagar i veckan, så måste jag gå hela vägen upp till Otto Svens där det fanns en lång rad postlådor. När jag svängt av till höger, mitt för Olofas Anna-Lisas ställe (nu Jesper Persson), så kom jag strax till Alfred och Ingeborgs lilla ställe, som 1945 köptes av Herman och Emelie Jönsson. Emelie var för övrigt moster till barnen Eklund på Bjälkhults telefonstation.

Hermans far hette Jöns Håkansson, men kallades alltid för Jöns Skraddare och bodde i det hus som sedermera beboddes av Sigrid Andersson, (nu Kerstin och Hasse Lood).

Jöns Skraddare hade långt vitt skägg och såg gammaltestamentlig ut. Eftersom föräldrarna använde honom som "skrämselobjekt", "lyder du inte så kommer Jöns Skraddare o tar dig" sas det, varför jag blev jätterädd för att passera hans hus eller möta honom vid postlådorna.

I det ställe (vid Vallarumskorset strax söder om Hultet) som mina föräldrar flyttade till 1966 bodde

Emil och Augusta och i den numera förfallna gården väster därom, "Karl Rundgrens", bodde deras son Ernst med maka Inga. De övertog senare Emil och Augustas ställe där Ernst och Inga bl.a. byggde en modern svinstall.

Som jag nämnt tidigare så köpte mor och far "pralastället" 1938 av Anton "Julius". Senare flyttade vi till Ryssgård, som då innehades av fars bror Artur. Artur flyttade till "pralastället", som senare sålde det till Henning och Hanna Nilsson. Hanna var dotter till Viktor "Mollring", som bl.a. var en gudabenådad lantbrevbärare i många år.

Mitt mot Amanda och Otto Svensson (nu Marie o Lars Larsson) bodde två systrar, rena tant Brun tant Grön miljön. (hörnet Starrarpsvägen - Härderupsvägen). De hade en underbar trädgård med buxbomsinramade rabatter. Det husets historia är nog dokumenterad.

Vi vet att i Otto Svens hus fanns en lantmannaskola. Det var dock inte under min tid, som sträcker sig i minnet från 1939 och framåt.

Otto och Amanda hade tidigare innehaft en större gård i Vallarum. Amanda och Otto räknades som framstående personer, framförallt Amanda hade goda släktförbindelser i Vallarum.

Otto var mycket allvarsam och tystlåten, men Amanda hade alltid språklådan igång och bjöd in på kaffe och massor med kakor, som fanns i vackra antika burkar i hennes kök.

Jag vill gärna delge läsarna de recept jag fick av Amanda när jag var i 17-årsåldern. De finns med bland mina sparade recept och de är gångbara även idag.

Först en klassiker, nämligen:

SKÅNSK BRÄNNESNUDA

En saltad bogbit eller fläsklägg lägges i gryta och så mycket vatten att det täcker slås på. Får koka 2,5-3 timmar. En handfull havregryn ilägges.

5 morötter
1 palsternacka
1 stor purjo
Persilja, vitpepparkorn,
Några korn kryddpeppar.

10 potatisar ilägges på en gång och får koka 15-20 minuter. Grönsakerna ska vara tärnade.

På den tiden var inte havregrynen ångpreparerade utan behövde koka minst 10 min. för att bli ätbara. Jag lägger i dem när potatisen börjar mjukna.

AMANDAS ÄPPLAKAGA

Härmed ett "möed gott etterätts-recept".

Skånst groft brö elle kavring, helst "himmabagad bonnabrö" rives å rivejern. Itt pannejarn varmes, udan fitt, o bröed rostas me litta socker.

Se'n breés de ud po papper å svalna. Norr de ä kallt, så lägger man de po itt fad, helst runt, varvas mä äpplemos å vispegrädde;

Fåst brö, se'n äpplemos, åssä vispegrädde, å sist brö igen. Sen allor sist vispegrädde ijen.

Vill man sprissa vispegrädden, som man lagt en teske vaniljsocker i, så både ser de ud som å smagar som en redi skånst tårta.

Ossianilssons kända sats om skåningar och deras matglädje:

"Trutar har de som ingen ann och magar har de som präster."

Likaså hade de en stor gammaldags anlagd trädgård med mycket köksväxter, fruktträd och bärbuskar. Amanda hade många blommor som hon vårdade och det var ett helgerån att den trädgården inte sparades. Där fanns blommor, bl.a. liljor som borde sparats till eftervärlden.

Tyvänn försvann allt detta under de många och

långa reparationer huset genomgick efter Otto och Amandas frånfalle. Vägen hade då och har fortfarande två stycken "vrrior" där framförallt den sista nerifrån vägen räknat var rena äggadödaren. Äggalådan kasade gärna åt höger, om man inte styrde försiktigt, bäst var att le cykeln, men den hällde ändå.

I första kurvan fortsatte det en stig upp i Hultet och den slutade strax bredvid Ermans hönsahus (grunden finns kvar). I dikeskanten vid denna nedersta kurva växte det enorma mängder vintergröna växter, som blommade klarblått och vackert på våren. Nej, det var inte blåsippa, utan en vintervinca. Jag vet inte om denna växt finns kvar där numera. (Jodå! Red. anm.)

En gång på 70-talet när jag var på besök hos mina föräldrar "gudade" (enligt Mor) jag ut mig i rena lumporna, alltså såna där kläder som hänger i tvätt eller pannrum och luktar mögel, tog morfars gamla cykel med stigpinne och pakethållare fram och bak och skramlade upp i Hultet på just denna stig. Där njöt jag av den vackra dagen och kollade Bombi Bittaruinen.

När jag skulle återvända hem satt där 8 personer från Vollsjö i skogskanten vid "vrian" och hade packat upp stor matsäck, så jag fick sitta uppe i Hultet i närmare tre timmar, eftersom jag inte kunde "visa mig" för folk i min klädsel. Även om många vägar leder till Hultet så fanns det ingen annan att komma hem på. Konstigt att inte vollsjöborna kunde hålla sig i sina egna backar!

Efter Ermans flyttning från det lilla vackra huset (nu My och Lasse) vid foten av Hultet bodde där ett tag en "läsare". "Läsare" sågs med stor misstroghet av folket i bygden. Frenninge församling hade mig veterligt aldrig några avfallingar från den lutherska läran som predikades i kyrkan. Jag tror inte de vågade flytta dit för Albin Dahlberg var en stor förkunnare av den "rätta läran".

Denne "läsare" mötte en gång Dahlberg nere i Frenninge by. Dahlberg blossade, som alltid på en stor cigarr. "Läsaren" sa: "Gud röker inte cigarr", varpå Dahlberg genmälte: "han har inte galoscher heller", vilket läsaren var iförd.

Fortsättning nästa nummer.

GROF VÅLDSBRAGD

- Avskrift av tidningsklipp från Ystads Allehanda, 8 aug. 1882 sid 3. -

Grof våldsbragd. Till Y. A. skrifves. I Starrarp, (Fränninge socken, Färs härad) tilldrog sig här om dagen följande. En handelsbokhållare från Malmö bördig från Starrarp, är hemma och helsar på sin mor. Han hade fått i sällskap en ung artillerist, smedson från Härderup, som även är på besök i hemmet.

Dessa gjorde nu påhelsning hos en lantbrukare O. M. i Starrarp, som har varit skolkamrat med bokhållaren. Här fingo de både mat och dryck af det bästa huset förmådde.

När de voro väl förplägade ville de aflägsna sig. O. M. följde dem åstad. Utkomna ett stycke derifrån blefvo de bjudna af en kommande person till ett annat ställe. O. M. ville ej gå med dit, men blef öfvertalad härtill. När de varit en stund i stugan började artilleristen och världens son knuffas.

Bokhållaren frågade då O. M. om han ej var rädd. Då han nekade härtill rusade bokhandlaren på honom med ett tillhygge. O. M. tog till flykten genom fönstret och sprang, men de två andra sprungo efter och de fasttogo honom inne på Ola Nilssons gård i Härderup.

Här slogo de honom förfärligt; hans jemmerrop hördes ända fram till Starrarps by. Hade icke Ola Nilsson och hans hustru förbarmat sig öfver den olycklige, så hade han troligen blifvit dödad.

Det dröjde länge innan han blef så återställd att de kunde skjutsa honom hem. Läkaren har förklarat det vara underligt, att han blef räddad till lifvet.

Våldsverkarne blifva åtalade vid Färs härad rätt, och det väl vore om de finge ett eftertryckligt, väl förtjent straff.

Ovanstående tidningsartikel, med dess förfärliga innehåll har under året lämnats in till Härderupsposten av två olika hembygdsforskare.

Denna våldsbragd var tidigare okänd för mig. Artikeln lämnar dock många frågor kvar.

Vem var de olika inblandade personerna?

Vilka gårdar eller hus hade huvudpersonerna växt upp i?

Vilka var deras familjer?

Vilka gårdar och hus finns i själva händelseförloppet.

Vilken väg gick de mellan de olika ställena?

Vad kan utläsas av domstolsprotokoll?

Vilka straff fick de?

Hur blev livet för de inblandade efter denna våldsbragd?

Jag ger alla hembygdsforskare, som läser detta, i uppgift att så långt möjligt forska fram en så detaljerad bild som möjligt av händelseförloppet och relevanta omständigheter.

Jag vill ha resultatet senast 1 okt. 2015 för nästa års Härderupspost.

Sätt igång detektivarbetet och lycka till!

Bertil Persson

SKUMPENS BRÄNNBOLLSTURNERING

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Föreningen Skumpens styrelse beslöt i vintras att förändra firandet av Årets Skump. Skumpens Dag upphörde efter 25 år. Istället blev Årets Skump, Lars Olsson, firad på Multivalen.

Den ordinare Skumpens Dagskvällen, onsdagen efter midsommar, ägnades helt åt brännbollsturneringen mellan byalagen.

Därmed skapades ett nytt berepp; Skumpens Brännbollsturnering.

Det var som vanligt byalag från Frenninge, Starrarp, Vallarum och Vollsjö som i god anda gjorde upp om en inteckning i den lilla mjölkkanan, som finns att beskåda i Frenninge Sparbank.

På plats som domare fanns Gunnel Kastrup. Nils Månssons Friskola ställde upp med gräsplan, nödvändiga toaletter och grillplatser till den efterföljande grillfesten, som anordnades av Siv och Lars Arvidsson.

I år vann byalaget från Starrarp Skumpens Brännbollsturnering. Christer Stureson från Frenninge Sparbank tackade alla byalagen för en god kamp och delade ut blommor till det vinnande laget från Starrarpstrakten.

Eftersom brännbolls/grillkvällen blev uppskattad och många mötte upp, så blir det en fortsättning nästa år. Onsdagen den 24 juni kl. 19.

Allmänheten är hjärtligt välkommen och ta gärna med något att grilla.

GÅRDSVERK I HÅRDERUP

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Det är lantbrukarfamiljen Åkerblom i Härderup som byggt ett vindkraftverk som täcker gårdens behov av el. Väldigt närproducerad.

Själva "stolpen" är 37 meter hög och vingen är 7 meter. Vid en vindhastighet på 4 m. per sekund så börjar vingen snurra. När vinden kommer ner till 3 m. per sekund så stannar verket. Verkets vingar håller alltid samma hastighet vid drift.

De dagar när verket producerar mer än vad gården behöver så går överskottet in på elnätet. Sjöbo

Elnät vill gärna tillföra lokalt producerad el ute på sitt nät, eftersom det hjälper till att upprätthålla frekvensen på nätet. De dagar verket producerar för lite så köper Åkerbloms tillbaka vad man tidigare sålt.

Vindkraftverket kan som mest ge 43,5 kilowatt. Om man tänker sig en konstant vindhastighet på 7,4 meter per sekund så ger verket 22 kilowatt, vilket motsvarar 2-3 eluppvärmda villors behov. Från 1 mars till 1 november har gårdsverket producerat 28.000 kilowattimmar.

SILEH LÄMNAR BJÄLKHULT?

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Sileh Talo åker hem till Monrovia i Liberia. Fast samtidigt åker hon hemifrån, för Bjälkhult har blivit hennes nya hem.

Jag får en pratstund med Sileh i köket hos grannen och vännen Britta Söberg. Sileh skulle egentligen redan ha åkt, men flyget blev inställt och avresan planerad till en dag i mitten av november.

Sileh kom till Bjälkhult första gången 2008, reste sedan hem och återkom 2009 för att gifta sig i Bjälkhult. Det har inte varit helt lätt att etablera sig i Sverige. Hindren har varit många, men bjälkhultsborna har blivit hennes stora stöd.

- Bjälkhult är precis som hemma i Liberia, man kan komma och gå in och ut hos alla. Och vi skojar och skrattar tillsammans. Ibland arbetar och äter vi tillsammans, säger Sileh.

- De är min nya familj, säger hon, om Britta och Anders Söberg och Bengt Fredriksson och egentligen alla bjälkhultsborna.

- I feel like home, säger Sileh på sitt hemlands lite märkliga variant på engelska.

Britta berättar att Sileh blivit en populär person i byn, för att hon är så öppen, godhjärtad och

humoristisk. Så har hon dessutom hjälpt många med olika arbetsuppgifter. Hon har dessutom lärt sig mjölka hos Åkerbloms.

- Jag tycker om kor, de är personligheter. Jag brukar sjunga "When the saints go marching in" för korna, för då gör de som jag vill, berättar Sileh.

- I like swedish potatoes. Och så har jag ätit många ägg från Brittans hönor, säger hon vidare.

Sileh vill också tacka för att hon fått vara med i kyrkans kör "Himlaröster". För all vänskap hon mött där.

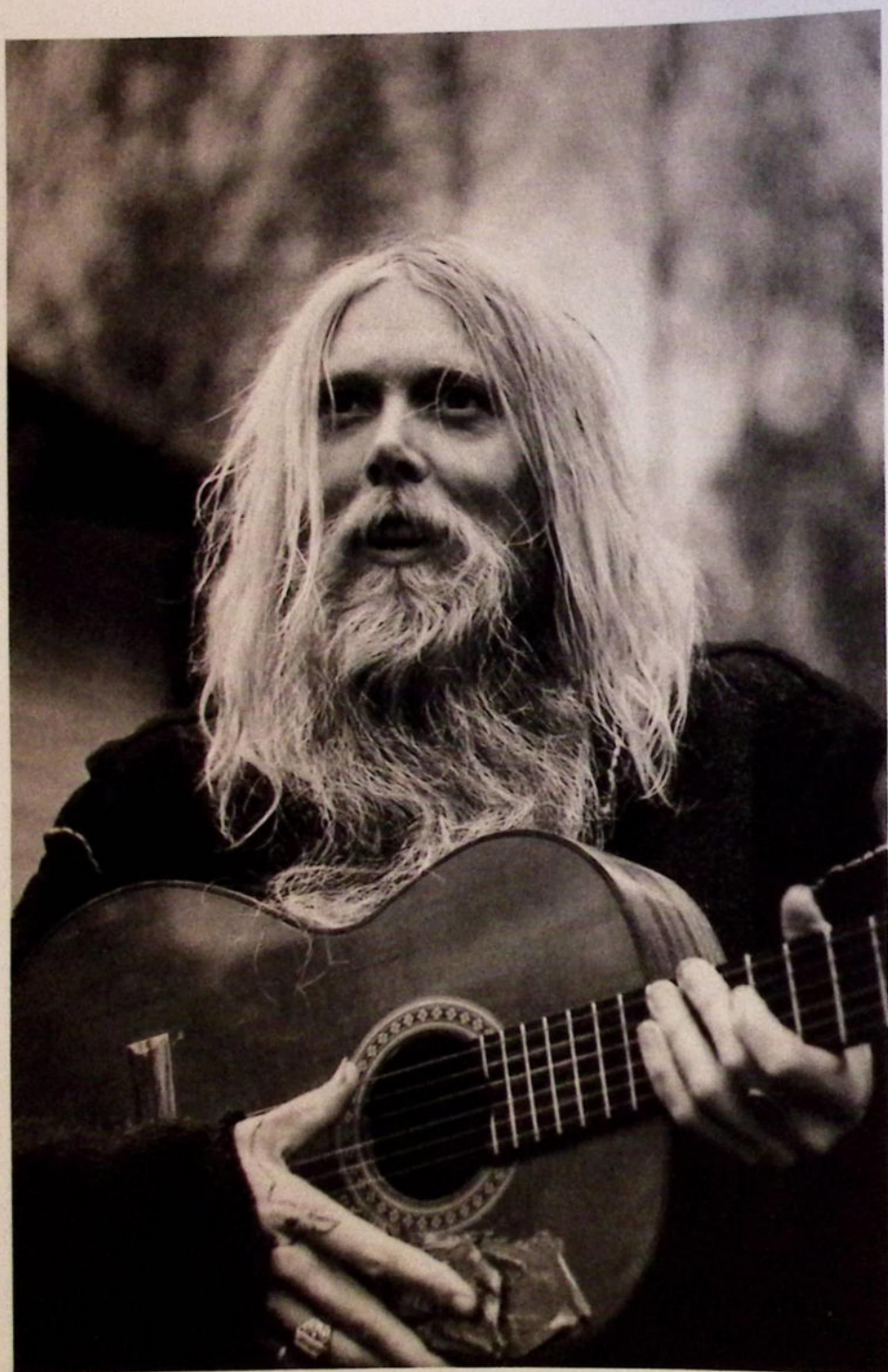
Men nu ska det alltså bära iväg till Liberia om allt går som det ska. Sileh längtar till sina barn, som är kvar i Monrovia och till systrar och bröder. Barnens pappa dog i kriget, liksom flera släktingar. Sileh har för avsikt att komma tillbaka till Bjälkhult. Men bjälkhultsborna är oroliga för hennes skull på grund av ebolaepidemin. Brittans dotter har skickat med Sileh plasthandskar, handsprit, tvål m.m. Självt är Sileh övertygad om att Gud ska skydda henne och barnen. Hon har en stark förtrostan på Gud.

- Sileh kommer att lämna ett stort tomrum efter sig här i Bjälkhult, säger Anders Söberg avslutningsvis.

GALTEN & KAMPEN

- Av Janpo, Starrarp/Världen -

I våras i skogen vid vomb såg ja o min vän Pippi en tuff vildsvinsgalt komma lufsande..han gav oss en svingo blick o passerade bara nån meter från oss.. Ja kände en respekt o vördnad inför denne lille kille, som faktiskt lever som han lär & ente påverkar sin omgivning i nån större grad för andra, mer än för sin föda o lek.. mer då kanske me sin blotta existens o utstrålning för oss som har en bra bit att utvecklas innan vi når ett sådant rent varande ... som en ledstjärna o vän.

- 18 -

Hur ska dom kommande generationerna kunna LEVA här om VI fortsätter att tillåta o vända andra kinden till? Anpassningar har sina begränsningar även dom.

Att gå över ti lokal giftfri mat o ett helt hållbart levnadssätt kräver enormt mod o kunskap & framförallt samarbete (möjligtvis även en temporär fas där bland annat mindre grupper folk går samman o "går ur" samhällets bekvämligheter, för att lägga all sin fokus på att trampa upp "stigar", andra/samma folk kämpar för att utplåna/omdona destruktiva mekanismer som skapas/har skapats, både från insidan o utsidan.

Inre förändringar e som frön, rötterna som ska växa opp o blomma o kanske bära frukt behöver både kalla o varma mot&medvindar, kall sol o varm måne för att växa sajj starka.

De viktiga äro ej blott att vi lyckas, utan hur vi lyckas.

Ja funderar på att anmäla majj själv, saken e den att mina ideer o mer o mer mitt beteende visar på ett olagligt varande. Ja råkar ha blivit en sån som värnar om

rent fritt flödande vatten, ren jord & luft, giftfri mat, levande musik o vilda danser av fria folk.

Ja tänker po dajj som ente bryr sajj om sådant, som tycker att allt e bra som de e...ja borde ju få mitt straff innan dessa mina galenskaper går för långt! (va nu de straffet skulle kunna tänkas va?) Ja går runt me tankar på att plugga igen avlopp o ödelägga fabriker, spränga dammar o sabotera all

slags miljöfarliga utsläpps-källor, ja fantiserar om att gräva opp skogsvägar o dra nya bäckar, skövla kalhyggen av vädermaster o frekvensmanipulerande antenner, bidra ti ett gro vänligt vimmel, mina dagdrömmar handlar om böjande av vaccinations-sprutor, kemikalie-spridande flygplan o "jordbruks-maskiner"

När ja gått in i mataffärer slås ja av tankar på att märka merparten me gift & orättvise-märkningslappar o skyltar, sen riva ner hyllmeter efter hyllmeter av dessa varor o bränna dom som går att bränna, kapa rymdraketer o fylla dom me resten? för att bland annat förstöra flourtantens levebröd (sodium-flour e ett starkt gift, värre än bly)...alla som e skadliga för barnens o vår hälsa, framförallt barnens, hoppet ligger hos dom i mångt o mycke...

Alla djurfabriker o monokultiverande miljöfarohärder ser ja jämnade me marken o sådda me både alla slags trän-frukt&nötbärande mest, buskar o blommor o örter som tillhör alla jordlingar. Ja ser gevär o stridsvagnar o kanoner igenproppade me smält bly o andra metaller (tex från diverse byggställningar...

ja ser städer o byar planteras me allskonns växtligheter, asfalt brytas opp, burar öppnas o skrotas, lyktstoplar fällas, stenar kastas i & mot glashus. Vågvallar vältras o vann virvla vilt...

Alla dessa o flera andra sporadiska tankar i liknande anda vrålar rundor i mitt inre, uppdateras på olika vis, en osalig yra minst sagt, som känns enerverande, kollossalt lockande o samtidigt ofta svärgreppad i sin "luftskeppsform". Dock känns fortsättningen på den nuvarande "ordningen" mycke mer rälilig.

Så.. ska ja anmäla majj eller ej?

Om ej, för att kunna känna att ja o dom som medverkar ente bler enfaldiga krävs minst 5 mödrars (ja tänkte gammelmödrars godkännande & samtycke från början, men tiderna förändras).

Hör gärna av er gott folk!

/Janpo den flerfaldige
tunganposniskan@inbox.com

- 19 -

FRILUFTSGUDSTJÄNST I HULTET

- Av Bertil Persson, Hårderupshult -

Vollsjö församling har föredömligt nog gjort till tradition att varje vår hälsa välkomna till friluftsgudstjänst i Hultet, just när skogen står i sin vackraste grönska.

I år blev det extra högtidligt, eftersom vår egen bygdens son Inge Andersson i Starrarp blev, av kyrkoherde Erika, mottagen till sin nya uppgift som kyrkvärd.

I år fick också vår stora stolthet, kören "Himlaröster" en vacker bakgrund när de sjöng i gudstjänsten.

Efter gudstjänsten blev det, medhavd kaffekorg och en tipsrunda som hade förberetts av Frenninge LRF-avdelning. Här ser vi hårderupsborna Emma och Andreas fundera över rätt svar.

STARRARP – min barndoms somrar

- Forts. fr. föreg. nr av Ronny Sagebrand, Nyköping. -

Gården – ett starkt minne.

Jag måste få beskriva gården, Starrarp 3, Vollsjö! Jag blundar och ser den framför mig. Från Frenninge åker man mot Starrarp, och när man närmar sig byn – strax innan gamla skola, går vägen rakt fram i en kort allé upp mot gården. Det är ett stenhus, kanske 20 meter gånger 10. Ganska otypiskt för en skånegård, tror jag.

Mot allén och trädgården visar det en fasad med pilastrar och en frontespis med balkong. Höga fönster. Fönster i järnram i källarplanet. Mot den inramade kullerstengården, med ladugård – kostall – och andra byggnader, visar huset den höga entrétrappan, sällan använd, avskild med staket och grusgångar. Vitmålade stenar ligger längs gräskanterna.

I boken "Frenninge socken genom tiderna" – utgiven 1987 – uppges att huvudbyggnaden är uppförd 1893. Den beskrivs som "herrgårdsliknande". Kanske det!

Entrétrappan leder in till en tambur. Dörrarna är dubbla och har färgade glasrutor. Tre dörrar leder från tamburen vidare in i huset. Rakt fram kommer man in till vinds- och källartrappor och ytterligare ett par steg leder in till matrummet, där man också kunde se dansk TV. Till höger leder dörren till "kontoret", och vidare till ett sovrum mot gaveln. Till vänster kommer man in i det stora köket, det viktigaste rummet i huset.

Till höger från köket ligger mormors rum. Mot gaveln ligger vardagsfarstun, där en trappa går upp mot loftet, en dörr leder in till grovköket och det stora skafferiet. Den stora luckan upp till loftet har en motvikt, en stor sten, fäst i ett rep med ett block, som underlättar då man skjuter upp luckan. En annan dörr leder till ett mystiskt rum, en kammare som har ett blindfönster mot trädgården. Utanpå gaveln är köksentrén påbyggd, där vi oftast går, där trätofflorna står i rader. Diagonalt från köket, bortanför matrummet och kontoret ligger salen, där de finaste möblerna och sakerna finns. Där fick vi inte leka, och där var bara öppet då det var kalas.

Vi bodde oftast i kontoret och det sovrum som låg intill detta. Folke och Hans sov i köket. Jag tror att bara köket och mormors sovrum var uppvärmda på vintern. Värmekällor var nog köksspisens och kachelugnar. Första sommarlovsveckan kunde det vara kallt i stenhuset – man fick sova med sockorna på.

Vinden är mest ett sädloft, där årets skörd torkar. Såklart lockas en del råttor dit men mitt intryck är renhet, torrt, doftande. Mitt på vinden ovanför matrummet och innanför balkongen, ligger en kammare där middagssolen lyser in. Där står en vävstol där mamma vävde mattor, där är oftast varmt, där är stilla och avskilt. Där ligger jag ensam på golvet med packar av gamla veckotidningar, läser om Gyllenbom, Pigge och Gnidde, August och Lotta, Krikelin – alla den tidens seriefigurer. Eller böcker, Bombi Bitt och jag, Wodehouse, reseberättelser.

Jag tror att den ensamheten, den verklighetsflykten, friden – lade en bestående grund till att skapa min person!

Källaren är mer dramatisk, problemfylld. Där finns ett upplag potatis, nästan halvrudden på sommaren.

Där finns torkade knippen med ärtor och bönor, som vi tröskade till middagsmaten. Där finns annan gammal bråte, gamla möbler och verktyg, mystiskt i mörkret, om där fanns lyse fungerade det aldrig. Fukt, mögel, förfall! Det var mitt intryck.

Under köket fanns bykvar, där mamma ägnade flera veckor varje sommar åt att tvätta åt mina morbröder. Jag tror att det var enda gången på hela året då det tvättades med någon ordning! Den stora eldstaden eldades upp och karet värmdes, vatten bars in från pumpen. Tvätten lades i blöt, byktes, sköljdes och hängdes slutligen upp i trädgården. Det var hett som i det jag senare lärde mig hette "helvetet" och mamma fick jobba hårt, troligen utan vidare uppskattning.

Verkstad, loge, hönsbushus och ladugård ligger i en tresidig samling framför bostadshuset, runt en gård av kullersten.

Där finns pumpen där vi tog upp dricksvattnet. I grovköket fanns också en handpump, för kökets behov.

Trädgården

Vid gaveln finns vinbärsbuskar, mest röda. Mormor motade ut mig och syster Birgitta att plocka hinkvis med bär, som skulle bli saft. Man tröttnade rätt fort, både på plockandet och saften!

På kvällen gick jag med morbror Folke bakom buskarna för att "slå en sjuva"! Eller "fånga en fjärl" – det fanns flera sådana omskrivningar för att – helt enkelt – kvällspinka! Folke blev rätt ofta lite filosofisk vid sådana tillfällen, natthimlen, den svala luften och kvällens dofter var nog det som inspirerade. På senare år när jag tänkt på detta har jag tänkt att Folke nog inte kände sig tillfreds med livet. Jag har funderat på hur hans ungdom var, åren i Glemminge, på den gamla gården som varit i släkten sedan tidigt 1600-tal, den som han skulle ta över en gång.

När han var 18 år gjorde morfar konkurs – tiderna hade hårdnat och kanske morfar varit övermodig i sina planer. De måste lämna gården, kom till Hovdahus som arrendatorer innan de kunde köpa gården i Starrarp. Jag tror Folke grubblade över sin roll, kände ansvaret tungt. Mormor Ebba var nog rätt krävande, fordrade mycket av honom. Hans slapp allt detta, arbetade flitigt men bekymrade sig nog inte så mycket om tillvaron.

Nåja – efter denna filosofiska utveckling fortsätter vi ner i trädgården. Här nere finns en stor hängpil, under vilkens skugga jag ibland låg i gräset och läste. Utanför den egentliga trädgården låg en köks-trädgård, med morötter, sparris, sallad och rödbetor och mera sådant.

Tillbaka till trädgården kommer man till "Konsten"! Jag skriver med stor bokstav – den betraktades med särskild förundran. Hur den tillkommit vet jag inte, hörde aldrig någon förklaring. Jag förundrades att den kunde stå upprätt, inte rasa samman. Man kunde gå uppför en trappa till en avsats som gick runt figuren i centrum, men bara om mormor inte såg det – då blev det bannor! Jag förstår varför, det var självklart inte "barnsäkert" på minsta sätt!

I "Frenninge socken genom tiderna" berättas legenden om "Släbohatten", en sten som hade formen av en hatt, därav namnet. Den låg förr uppe i byn, och vid gillen användes den som "mandomsprov". Det

sades att endast "Skumpen", bonden och riksdagsmannen Nils Månsson i Skumparp (1776-1837) kunde bära "Släbohatten" runt gården. Han var känd som en stark karl, men ännu mera känd som "Ljusets bonde", den som mer än någon annan vid den tiden "fäktade" för folkundervisningen, och upplysning.

"Släbohatten" är den sten som i min barndom krönte "konsten", den stensulptur som fanns i trädgården hos mormor, och som jag beskrivit ovan. Numera har en oförstående senare ägare grävt ner alltihop i dammen!

Intill "Konsten" låg nämligen en damm, kanske fyra meter i diameter, överväxt med nate, men utan fiskar såvitt jag minns.

Mitt i trädgården fanns "Rundeln" – också den stavas med stor bokstav! Mitt i stod flaggstängen av trä och runt stängen var en blomrabatt med rosor och flox. Utanför rabatten låg grus, som skulle krattas – av stackars mig förstås – varje lördag eftermiddag! Runt det hela fanns en meterhög häck. Invid husväggen blommade höstflox. Runt grusgångarna växte låga – ett par decimeter höga – buxbomshäckar. Jag kan lätt känna doften av buxbom än idag – en favoritdoft!

Forts. nästa nr.

SVINAGILLE I STARRARP

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

För andra året anordnades "Svinagille" i Starrarp. "Svinagille" betyder i direkt översättning, Grisfest. Det var Sofie i Starrarp och Rasmus i Rönås som var initiativtagare. Deras samarbete och vänskap härrör från en lärare/elev relation på Skurups lantbruksskola och senare, när Sofi och Staffan hade flyttat till Starrarp 2009, blev det också lite affärer med en utlånad tjur.

Rasmus hade med sig glada minnen från tidigare logdanser i Starrarp och fick Sofie och Staffan med på idén, Den blev verklighet förra sommaren med 100 deltagare från när och fjärran på festen med

levande musik och dans. I år var det 130 personer på festen.

Det är väldigt mycket arbete med en så stor fest, både före och efter, men det räds inte arrangörerna för. Istället är tankarna redan framme vid nästa sommar 2015 då nytt "Svinagille" planeras.

Tid meddelas senare. De vill gärna att fler av folket i bygden runt omkring ska komma. Välkomna med er anmälan till festen när det blir så dags.

JORDBRUKSBYRÅKRATI

- Av Inge Andersson, Starrarps Nygård. -

Jag fick ett telefonsamtal från Länsstyrelsen i mitten av september. "Vi kommer och kollar dina vallar", sade en kvinnoröst. "Ok", sa jag. Inget konstigt med det. Sådant blir man utsatt för vart 4-5 år, eftersom vi har EU-stöd för lantbruket.

Dagen efter kom hon och började traska runt på ägora, blev inte klar, återkom nästa dag igen. Vädret var fint. På tredje dagen skulle det kontrolleras ett skogsbete, 7,2 hektar, som kallas "Nilsas fälad" och som jag arrenderar. Då skulle hon ha med sig en specialist på just skogsbete och det var bra om jag och ägaren till marken medverkade.

Nu knallar vi alltså runt 4 personer en halv dag, vädret fortfarande perfekt. Men dom kommer inte fram till hur detta skall skötas med gallring och röjning, utan föreslår att Skogsvårdsstyrelsen bör rådfrågas. Ny dag utses.

Specialisten från Länsstyrelsen och en från skogsvårdsstyrelsen plus ägaren och jag och min son (som jag tyckte borde invigas i EU-byråkratin) knallar runt i skogen, nu är vädret allt annat än vackert. Efter några timmar kommer vi 5 genomvåta skogsflanörer hem, men något riktigt beslut blev det inte. Vi ska få några förslag senare i höst.

En vecka senare ringer det igen från Länsstyrelsen. Nu ska man kontrollräkna djuren, så dom stämmer med dataregistret CDB. Jag säger, "lycka till, dom går ute allihop"! "Det är inga problem, vi har räknat förut", säger "kontrolltanten."

Vi stämmer träff, då står hon omringad av över 100 djur, men säger att det nog ska gå bra. Jag får senare protokollet där det står: "Antal djur

enl. CDB 137 st. jag räknade till 136 st. Stor flock, svår att räkna, kan mycket väl finnas 137 st". (Men jag vet att det bara fanns 135).

Så går det en vecka, nu ringer det en man från Jordbruksverket som säger: "Jag ska komma ut och kontrollera så att kontrollanterna från Länsstyrelsen har gjort rätt!" Nu brann det till i toppen hos Andersson, som sa: "Nu har ni väl för f-n nått toppen av byråkrati, vi e tillbaka i det gamla öststatssystemet där alla ska kontrollera alla, men var så god och kom."

Dagen efter kom kontrollanten från Jordbruksverket, kontrollanten från Länsstyrelsen och skogsbetesspecialisten. Jag hälsa dom välkomna och sa att man skäms att tillhöra en sådan yrkesgrupp där så mycket pengar går åt till byråkrati. Detta kostar ju lika mycket som jag får i bidrag. Då svarade han från Jordbruksverket att även han kan bli kontrollerad direkt från EU, vilket hade hänt och detta var för att "kvalitetssäkra".

Jag kontrade med att jag hoppas hela bidragssystemet försvinner och att vi får betalt för våra produkter till rätt värde. Sen önskade jag dem en bra dag, för det är ju inte ni som kommit på alla tokerier. Men det ger ju mycket jobb. I detta fallet 8 dagsverken i fält plus allt administrativt arbete och 3 dagar för mig själv och 2 för skogsbetets ägare.

Mitt jordbruk innefattar ca 100 ha, hur många dagar går det då åt för dom stora jordbruken?

GRÖNALUNDS GÅRD

på Alfred Anderssons tid

- Av Ewa Andersson, Grönalund -

1899 flyttade Alfred och Johanna Andersson till Starrarp. De som bott där innan hette Ola och Elna Persson. De hade en son Nils Bernard född 1895.

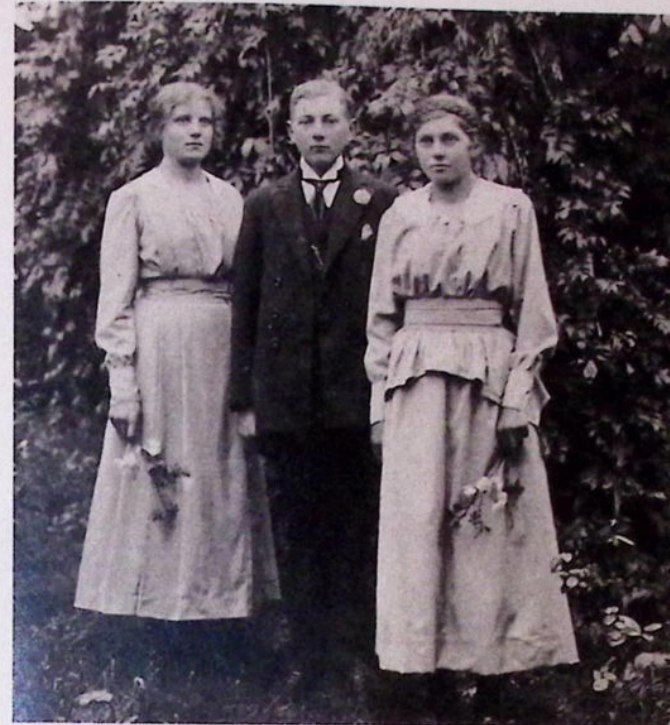
I början av 1940-talet kom Arvid och Svea Åkesson till Grönalund. Här är lite bilder, som jag fått från Alfred och Johannas barnbarn.

Gården från norr. På den tiden var infarten från norra sidan. Idag kommer man in från söder.

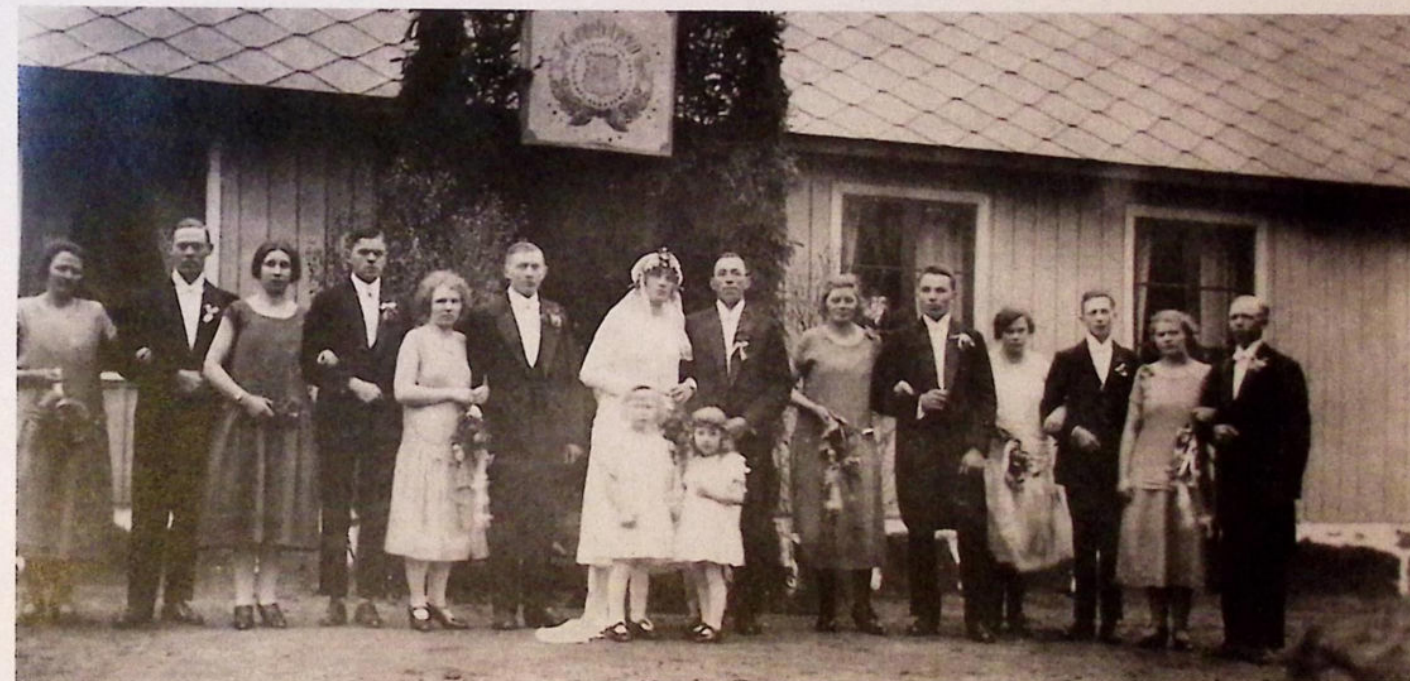
Alfred Andersson och hans fru Johanna.

Barnen Jenny, Nils och Ellen. Bilden är tagen framför hängasken, som fortfarande finns kvar.

Systrarna Jenny och Ellen med sina barn Inga-Lisa och Maj-Britt. Tyvärr har jag inte namnet på ett av dem.

Bröllop på Grönalunds Gård. Man är samlade framför bostadshuset.

Gåramålning av Grönalunds Gård

DOP I HÅRDERUPS EKSKOG

- Av Bertil Persson, Hårderupshult -

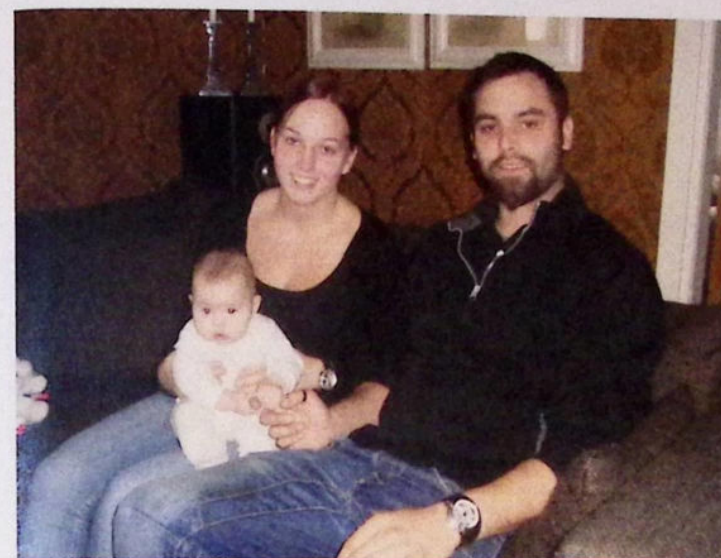
I vackert vårväder och omgivna av vitsippor tog kyrkoherde Erica plats tillsammans med dopfamilj och dopgäster i den vårknoppiga ekskogen för att förrätta dop av lilla Noomi Sonja Laila. Hon är dotter till Katarina och Lars Aarnio, som bor i det gula huset intill den lilla skogen.

Jag kan nämna att denna skog kallades förr Jonås efter det urgamla namnet på hela backen eller åsen där ekskogen nu utgör en mindre del. På bilderna syns också bl.a. gudföräldrarna Christian Olsson och Anna Aronsson.

FLER NYFÖDDA

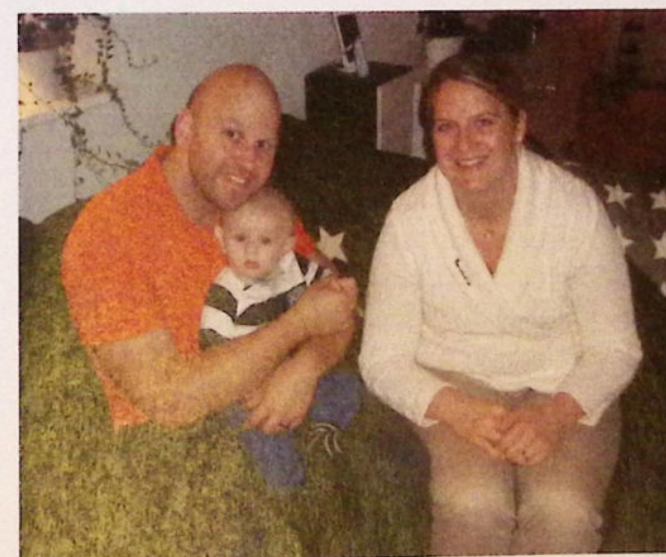
- Av Bertil Persson, Hårderupshult -

Här ser vi först:
Nicole och Johan med
lilla Nea i Hårderup.

I Starrarps ora bor
Roger och Emma med
Måns och storebror Filip.

I Starrarps by är det
Johan och Therese
som fått sonen Tage.

Yngst av alla nya barn är
Liam. Här med mamma Charlotte.

STARRARP REPRESENTERAT VID BONDETÅGET 1914

- Av Bertil Persson, Härderupshult -

Det är i år 100 år sedan en av de mest spektakulära demonstrationerna i vårt land ägde rum. Det s.k. Bondetåget samlade över 30.000 deltagare från hela landet. Anledningen var ett utbrett missnöje med den liberala Staaf-regeringens försvarspolitik. Striden om försvaret handlade som vanligt om storleken på utgifterna, men sakfrågan vävdes också samman med den större striden om statsskicket som pågick samtidigt.

Sverige hade precis infört allmän rösträtt till riksdagens andra kammare. I valet 1911 hade det resulterat i en vänstermajoritet där bl. a liberalerna ingick. Parlamentarism var ännu inte införd och det var oklart vem som hade rätt att bilda regering. Kung Gustav V blev motvilligt tvungen att utse liberalernas ledare Karl Staaf till statsminister. Staaf hade gått till val på löften om minskade försvarsutgifter, så det blev omedelbart en schism med kungen.

Även om det pågick en politisk kamp på hög nivå

i Stockholm, så var Bondetåget inte regisserat av något parti, utan en spontan försvarsvänlig opinionsyttring. Det organiserades av grosshandlare Jard Erik Frykberg i Uppsala. Initiativet togs så sent som december året före. Bara två månader senare, den 6 februari, hade man lyckats ordna med transport, mat och logi.

Den opinionsbildande organisationen omkring Bondetåget var unik för sin tid, Retoriken var högstämnd, nationalistisk, romantisk. Icke desto mindre ville organisatörerna ge sken av en bred folklig opinionsyttring. I instruktionerna för deltagarna står det t.ex. att man inte får bära cylinderhatt. Deltagarna i protesten skulle alltså inte se "för fina" ut. Av bevarat bildmaterial framgår dock att inte alla hörsammade klädkoden.

I ordningsreglerna finns också ett varningsord till de deltagare som är ovana att besöka storstaden. De uppmanades t.ex. att hålla sig på trottoarerna och se upp i trafiken!

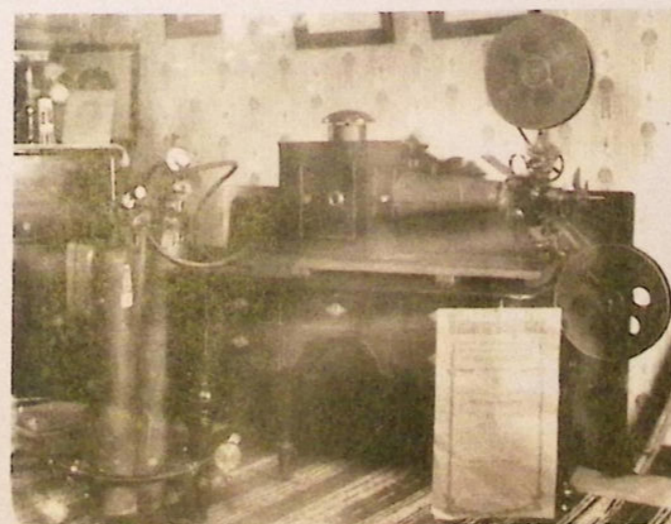

Det finns två anledningar att uppmärksamma 100-årsminnet av Bondetåget här i Härderupsposten.

Dels fanns bland deltagarna en starrarpsbo.

Det var Måns Olsson eller som han mest kallades, Måns Möllare, som då drev Starrarps kvarn med gård. Några detaljer från resan och deltagandet är inte kända.

Ytterligare 2 personer från Frenninge socken var med i Stockholm.

De var Nils Ljungberg och Alfred Magnusson, båda från Frenninge. Hur som helst så hade färsingarna en egen fana som finns att beskåda på Hallsbergs Hembygdsmuseum i Heinge. Under eller bakom denna fana tågade sammanlagt 81 färsingar.

Den andra anledningen till att uppmärksamma Bondetåget är att händelsen filmades. Vår egen fotograf på den tiden hette Nils Mårtensson i Starrarps ora och han flyttade 1918 till Skumparp.

Under dessa år kring 1914 hade Nils Mårtensson även ambulerande biograf. Han var den förste att kunna visa Bondetågsfilmen i hyrd lokal på hotellet i Hörby. Något han var mäktigt stolt över. Hans filmprojektor är bevarad på bilden nedan, som är insänd av Staffan Persson i Hörby som också gjort en del efterforskningar.

Bilden är från Nils Mårtensson barndomshem längst upp på Starrarps ora.

Övriga källor:
Frivärld Magasin och Stockholmskällan.

JANUARI 2014

Härderupspostens utrikeskorrespondent, Sigrid Mayer, rapporterar från Sydney, Australien. Det visar sig att man även här har ett kulturcentrum, som likt Härderups Hult tronar i centrum av bygden. Visserligen saknas det stadiga dansgolvet, den varma grönskan och doften av åkrar och mylla från århundraden av fallande boklöv, men jag får erkänna att man ändå lyckats bra med själva "scenen" och mängden besökare. Vad är hemligheten? Marknadsföring? Naturligt-

vis! Jag har Härderupsposten i handväskan och tar chansen. Exponering är A och O! Jag intar position. Här ska säljas in fädernesbygd! 30 sekunder senare blir jag avbruten: "Mamma, kom nu! Du ser ut som en idiot. Vi är hungriga..." Jag lägger ihop tidningen med ett leende. Livet är bra härligt! Tänk att jag går här, vid en av världens mest besökta turistattraktioner och tänker på Hultet, som för mig är precis lika enastående och fantastiskt!

Adress till Härderupsposten:

Bertil Persson, Starrarpsvägen 266-29, Härderupshult, 275 68 Vollsjö. Tel. 070-6016130

Försäljningsställen: Sune Sörenssons Bil i Starrarps ora. ICA-nära i Vollsjö, LMD Motorcykelaffär på Vollsjö torg, Thuleslund i Frenninge, Anders Färg i Sjöbo, Önnköps Livs och Ringsjöbygdens bokhandel i Hörby.